

ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ - ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΔΟΥ
Ἐκτάκτου Καθηγήτριας
τῆς Α' ἔδρας τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας

ΑΠΗΧΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Α'
ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ

“Όπως ήταν φυσικό, τὰ γεγονότα τῆς ἐκστρατείας τοῦ Ναπολέοντος στὴν Ρωσία, μὲ τὴν διάλυσι τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ, τὸ 1812, ἀνανέωσαν τὴν πίστι τῶν Ἑλλήνων στὴν ὁμόδοξη αὐτοκρατορία καὶ ἐνίσχυσαν τὶς φιλορωσικὲς τάσεις τῆς ἐποχῆς, καθὼς μάλιστα ἄρχισαν νὰ διαφαίνωνται οἱ πρῶτες ἐλπίδες γιὰ τὴν πραγμάτωσι τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν ἐπιδιώξεων.

Ἔχουν ἤδη ἐπισημανθῆ ἑλληνικὲς ἐκδόσεις (1813, 1814) σχετικὲς μὲ τὴν «Ἐκστρατεία τῶν Φραντζέζων εἰς τὴν Ρωσίαν», ὅπως καὶ στιχοῦργημα — ἡ «᾽Ωδὴ ἐπινίκιος τῶν Ρώσων» — γραμμένο τὸ 1812¹.

Ἄλλὰ καὶ εἰδικώτερα ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ὁ Α΄ (1777-1825) ὑμνήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ τὸ 1801, ὅποτε ἀνέβηκε στὸν θρόνο, ὡς τὸ 1825, πὸ πέθανε :

— Λόγος ἐγκωμιστικὸς εἰς τὸν ὑπερένδοξον ἐνθρονιασμὸν τοῦ Μεγαλιωτάτου καὶ Αὐτοκρατορικωτάτου Ἱμπεράτορος Ρωσίας ἀπάσης Ἀλεξάνδρον Πανλίδου συντεθεὶς καὶ ἐκφωνηθεὶς [...] τῆ ἰα : μαι : τῷ ,αωα΄ : ἔτει παρὰ τοῦ πανευλαβεστάτου καὶ παναιδεσιμωτάτου κυρίου Πολυκάρπου Βουλγάρεως [...]. Nella stamperia di Corfù².

— [...] Λόγος ὁ εἰς τὸν Πανυπερσεβέστατον καὶ εὐσεβέστατον Αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον τὸν Πρῶτον μετὰ τὴν Τοῦτου ἀνάστην [...] ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ Πλάτωνος Μητροπολίτου Μοσχοβίας. Ἐν ἔτει ,αωα΄. Σεπτεμβρίου ιε. Mosca. [...]

— Εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν Ἰκετήριος, ὑπὲρ διαμονῆς, ὑγείας καὶ εὐτυχίας τοῦ θεοστέπτου Αὐτοκράτορος τῶν ρωσσιῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ τρισανγούστου καὶ ὑπερασπιστοῦ ἡμῶν, ,αωδ΄ Μαῖου ἡ΄ ἐν τῇ τῆς Κερκύρας Τυπογραφίᾳ⁴.

— Τέτταρα μικρὰ ποιήματα ὄν τὰ μὲν δύο πρῶτα ἠρωελεγεῖα ἐγκωμιστικὰ εἰς τοὺς τρισεβάστους αὐτοκράτορας Αὐστρίας καὶ Ρωσίας Φραγκίσκον καὶ Ἀλέξανδρον τοὺς εἰρηνοφίλους τε καὶ εἰρηνοποιούς τῶν δὲ λοιπῶν δύο εἰς τὴν τῆς Ρωσίας μεταβολὴν ἐπὶ Ἀλεξάνδρου [...]. Συντεθέντα τε καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Δημητρίου Νικολάου Δαρβάρεως [...]. Ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας 1819⁵.

— Ποίημα ἐλεγείον εἰς τὸν αἰδιμιον Αὐτοκράτορα Πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Ἀλέ-

1. Βλ. Λ. Βρανούση, «᾽Ωδὴ ἐπινίκιος τῶν Ρώσων». Ἑλληνικὸ στιχοῦργημα τοῦ 1812, «Byzantinisch - Neugriechische Jahrbücher» XXI (1971-1974), σ. 287 κ.έξ. (μὲ τὴν σχετικὴ βιβλιογραφία).

2. Βλ. Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία : 1800-1863. Τόμ. Α΄. Ἐν Ἀθήναις 1939, σ. 15, ἀρ. 82.

3. Βλ. Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, ὅπ. π. π., σ. 17, ἀρ. 96.

4. Βλ. Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, ὅπ. π. π., σ. 43, ἀρ. 258.

5. Βλ. Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία : 1800-1863. Τόμ. Γ΄. Ἐν Ἀθήναις 1957, σ. 534, ἀρ. 1201.

ξανδρον Πρῶτον ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκονόμου Κωνσταντίνου Οἰκονομί-
δου ἰωκεί'. Ἐτυπώθη ἐν Πετροπόλει [...].¹

Τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας Ἀλέξανδρο τὸν Α', ὡς νικητὴ τῶν
Γάλλων, ἐγκωμιάζουν καὶ δύο ἑλληνικὰ στιχοργήματα (ἀπὸ τὰ ὁποῖα
τὸ πρῶτο ἀνέκδοτο καὶ τὸ δεύτερο παραλλαγή ἐκδεδομένου ἤδη στιχορ-
γήματος) μὲ τὴν ἔκφρασι ὅμως τῆς ἐλπίδος καὶ τὴν διατύπωσι κατηγο-
ρηματικὰ τῆς εὐχῆς νὰ βοηθήσῃ ὡς «ἤρωος λαμπρός» καὶ γιὰ τὴν ἀπε-
λευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ στιχοργήματα αὐτὰ περιλαμβάνονται στὸν κώδικα ὑπ' ἀρ. 43
[28] (φ. 14^v - 15^v) τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἀλεξανδρείας,
ποῦ περιέγραψε ὁ Θ. Μοσχονᾶς².

Τὸ πρῶτο στιχοῦργημα ἔχει τὸν τίτλο «*Νίκη πρὸς τὸν Ρωσάνακτα*
Ἀλέξανδρον τὸν αὐτὸν κατὰ Ναπολέοντος, | στιχορρογηθεῖσα παρὰ τινος εὐσε-
βοῦς Τρικεριώτη Παύλου Σιδήρη καπετάνιου»· ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεῖς ἐνό-
τητες: Στὴν πρώτη, ποῦ ἐκτείνεται στοὺς στίχ. 1-30, ἐκτίθεται σὲ γε-
νικὲς γραμμὲς ἡ ἤττα τῶν Γάλλων καὶ ἀναφέρεται, μετὰ τὴν πτῶσι τοῦ
Ναπολέοντος, ἡ ἀνοδος στὸν γαλλικὸ θρόνο τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΗ'
(1814). Στὴν δευτέρα ἐνότητα, ποῦ χαρακτηρίζεται ὡς «*ᾠδὴ*» (στίχ.
31-62) καλοῦνται τὰ πάντα, ἔμφυχα καὶ ἄψυχα, ἐπίγεια καὶ οὐράνια, νὰ
ὕμνησουν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας, ὡς εὐεργέτη τῆς Εὐρώπης. Καὶ
στὴν τρίτη ἐνότητα (ποῦ ἀπαρτίζουσι οἱ τελευταῖες ἑξὶ τρίστιχες στρο-
φές) διατυπώνεται ἡ ἱκανοποίησις τῆς Ἑλλάδος, ποῦ ἐκφράζεται μὲ τὴν
ἀποθέωσι τοῦ αὐτοκράτορος, συνδυασμένη ὅμως καὶ μὲ παράκλησι γιὰ
ἀφανισμὸ τῶν Τούρκων.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ στιχοῦργήματος ἐπιτρέπει καὶ τὴν χρονολό-
γησί του, ἀμέσως μετὰ τὸ 1814. Ὅσο γιὰ τὸν στιχοῦργό, θὰ ἦταν ἴσως
δυνατὸν νὰ ταυτισθῇ μὲ τὸν συνώνυμό του μαθητὴ τοῦ Παν. Παλαμᾶ³
(στὴν Σχολὴ τοῦ Μεσολογγίου)⁴, ἂν δὲν ἐμπόδιζε κάπως ἡ προχωρημένη

1. Βλ. Δ. Γκίννη - Β. Μέξα, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία: 1800-1863. Τόμ.
Α', ὅπ. π. π., σ. 238, ἀρ. 1527.

2. Βλ. Θ. Μοσχονᾶ, Κατάλογος τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης. Τόμ. Α':
Χειρόγραφα (Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας). Ἀλεξάνδρεια 1945 (Second edition 1965.
University of Utah Press), σ. 44.

3. Γιὰ τὸν Παν. Παλαμᾶ βλ. Π. Θεσπρωτοῦ [= Παν. Ἀραβαντινοῦ],
Περὶ τοῦ Παναγιώτου Παλαμᾶ, «Πανδώρα», ΙΣ', ἀρ. 378 (15 Δεκεμβρίου 1865), σ.
427-429, ΙΖ', ἀρ. 399 (1 Νοεμβρίου 1866), σ. 380-383. — Π. Βασιλείου, Ἄγνω-
στα ἐπιγράμματα τοῦ Παν. Παλαμᾶ, «Νέα Ἑστία» 65 (1959), σ. 796. — Κ. Κώ-
στα, Συμβολὴ στὴς Παλαμικὲς μελέτες: 1. Παναγ. Παλαμᾶ Ἔργα, «Νέα Ἑστία»
83 (1968), σ. 324-332.

4. Χρ. Εὐαγγελάτου, Ἡ Παλαμαϊκὴ Σχολὴ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς
δουλείας, «Ἀρχεῖα Ἐταιρείας Αἰτωλοακαρνανικῶν Σπουδῶν» Α' (1958), σ. 19-25.

ἡλικία του — ἀφοῦ ὁ Ἀραβαντινὸς τὸν θεωρεῖ σύγχρονο τοῦ Ἀνδρ. Κ. Καλογερά, «ἰατροφιλοσόφου» ἤδη γύρω στὰ 1764 — καὶ ἡ πληροφορία τοῦ ἰδίου ὅτι ὁ Παῦλος Σιδέρης «[. . .] μεταβάς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διεβίωσεν ἐκεῖ εὐδοκίμως ἐξασκῶν τὴν ἰατρικὴν τέχνην»¹, ἐνῶ στὸ στιχούργημα παρουσιάζεται ὡς «καπετάνιος».

Γλωσσικὰ τὸ κείμενο ἔχει γραφῆ στὴν λογία τῆς ἐποχῆς του, μὲ κάποιες μάλιστα παραχωρήσεις σὲ ἀρχαϊκώτερους τύπους (π.χ. στίχ. 77 : «κλιναυχῶς σὲ δυσωπεῖ»). Ἀπὸ μετρικὴ ἀποψὶ τὸ στιχούργημα ἀκολουθεῖ τροχαϊκὸ ἢ ἰαμβικὸ δεκαπεντασύλλαβο στίχο μὲ ὁμοιοκαταληξία ζευγαρωτὴ καὶ τρίστιχη στροφή (ἀπὸ δύο ὀκτασύλλαβους καὶ ἓνα ἑπτασύλλαβο τροχαϊκούς, μὲ ὁμοιοκαταληξία τῶν δύο πρώτων στίχων κάθε στροφῆς καὶ τῶν τρίτων κατὰ ζεύγη στροφῶν).

Τὸ δευτέρου στιχούργημα, μὲ μερικὲς διαφορὰς — ποὺ σημειώνονται πιὸ κάτω, κατὰ τὴν δημοσίευσιν, στὸ κριτικὸ ὑπόμνημα² — βρίσκεται μὲ τίτλο «Ἔσσμα Α΄»³ στὴν συλλογὴ «Ἔσσματα καὶ Πονημάτια διαφόρων», ποὺ τυπώθηκε στὸ Ἰάσιο, τὸ 1821⁴. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτὼ τρίστιχες στροφές (δύο ὀκτασύλλαβοι καὶ ἓνας ἑπτασύλλαβος, τροχαϊκοί, μὲ ὁμοιοκαταληξία τοῦ τύπου : ααβ — γγβ...). Κι ἐδῶ ἐξυμνεῖται ὁ Αὐτοκράτωρ, ποὺ παρομοιάζεται μὲ ἀρχαίους θεοὺς ἢ ἥρωας, καὶ παρακαλεῖται νὰ βοηθήσῃ γιὰ τὴν ἐθνικὴ ἀποκατάστασιν τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ χρόνος συνθέσεως τοῦ κειμένου εἶναι εὐλόγο νὰ προσδιορισθῇ γύρω στὰ 1812, ἀφοῦ στὴν στροφή δ΄ ἐπισημαίνεται προφανῶς ἡ καταστροφή τῶν γαλλικῶν δυνάμεων. Ἐνδιαφέρον εἶναι ὅπως δὴποτε ὅτι γίνεται τώρα ἀκριβέστερα γνωστὸ τὸ θέμα ποὺ ἐνέπνευσε τὸν ἀνώνυμο στιχουργό, ὅπως ἄλλωστε οἱ δύο σωζόμενες παραλλαγές ἐπιτρέπουν τὴν διαπίστωσιν ὅτι τὸ στιχούργημα θὰ εἶχε κάποια διάδοσι· ἔτσι αἰτιολογοῦνται καὶ οἱ ἀποκλίσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀνάμεσα στὸ χειρόγραφο καὶ τὴν ἐντυπῆ ἐκδοσί.

1. Π. Θεσπρωτοῦ [= Παν. Ἀραβαντινοῦ], Περὶ τοῦ Παναγιώτου Παλαμά, ὁπ. π. π., σ. 380. (Πρβλ. καὶ Κ. Ν. Σάθρα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία [. . .]. Ἐν Ἀθήναις 1868, σ. 574).

2. Χ γ φ. = Κῶδιξ Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας ὑπ' ἀρ. 43[28]. — Ε κ δ. = Ἐπανέκδοσις τῆς συλλογῆς «Ἔσσματα καὶ Πονημάτια» ἀπὸ τὸν Ν. Camariano. (Βλ. καὶ κατ.). Κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν κειμένων ἀποκαθίσταται σιωπηρὰ ἡ ὀρθογραφία καὶ ἡ στίξις.

3. Στὸ χειρόγραφο τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας τὸ στιχούργημα ἔχει τὸν τίτλο (φ. 15^v) : «Στίχοι τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Μεγίστου καὶ Πρώτου Βασιλέως | τῆς Ρωσίας».

4. Βλ. Ν. Camariano, Ἔσσματα καὶ Πονημάτια διαφόρων. Chansons et opuscules patriotiques, publiés à Jassy en 1821, par un Hétairiste. Réédition, avec une étude introductive. Bucarest 1966, σ. 31.

Λογοτεχνική ἀξία δὲν διακρίνεται βέβαια στὰ στιχουργήματα αὐτά, ὅπως καὶ σ' ὅλα τὰ ἀνάλογα ἔμμετρα κείμενα στὶς ἀρχὲς τοῦ ΙΘ' αἰῶνος· τὸ γραμματειακὸ ὅμως ἐνδιαφέρον, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τῶν ἱστορικῶν γεγονότων στὴν ἀντίστοιχη λογοτεχνία τῆς ἐποχῆς, καὶ μάλιστα μὲ τὴν μνεία, ἧ καὶ ἔξαρσι, τῆς κλασικῆς «εὐκλείας»¹, εἶναι τὸ κύριο στοιχεῖο, ποὺ δικαιώνει τὴν παρουσίασι καὶ τὴν ἔκδοσί τους.

1. Μνεία τῆς κλασικῆς «εὐκλείας» γίνεται καὶ στὸν ἐνδιαφέροντα νεκρικὸ διάλογο μεταξὺ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ «Ἀλεξάνδρου τῆς Ρουσσίας» (προσώπων καὶ τοῦ Α' στιχουργήματος), ποὺ δημιουργεῖ καὶ παρεμβάλλει στὰ Ἀπομνημονεύματά του ὁ στρατηγὸς Ἰω. Μακρυγιάννης (Ἀπομνημονεύματα Μακρυγιάννη. Πρόλογος. Ἐπιμέλεια Γιάννη Βλαχογιάννη (Ἐκδόσεις Ἱστορικὴ Ἑρευνα), [χ. τ., χ.] σ. 294-295, ὅπου καὶ σχετικὸ σχόλιο τοῦ ἐκδότου).

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Α

Α'

- φ. 14Γ *Νίκη πρὸς τὸν Ρωσάνακτα Ἀλέξανδρον τὸν
αὖν κατὰ Ναπολέοντος, | στιχουργηθεῖσα παρὰ
τινος εὐσεβοῦς Τρικεριώτη Παύλου Σιδήρη,
καπετάνιου.*
- ᾧ κενόδοξος Γαλλία, ἀλαζὼν καὶ ἀσελγής,
σπήλαιον τῆς ἄσωτείας, Διαβόλου μοιχαλῖς,
ὦ ἀλώπηξ ἢ πανοῦργος, Ναπολέων μαυρὴ,
Ἐωσφόρε ὑπερόπτα, ἔξαρχε σατανικέ,
5 τύραννε ὅλης Εὐρώπης, τῶν ἀνθρώπων κακουργέ,
τίγρις (— υ) ἡγεμόνων, πόνων, φόνων ἀτουργέ,
βλέπω ρουσικὴν μονάρχην μ' ἄρματα τὰ ρουσικά,
τὰ ἀνίκητα, ἀνδρεία, ἀριστοπολεμικά,
καὶ συντρίβει, καταφθείρει, καταβάλλει, ταπεινοῖ
10 σέ, τὸν Νέρωνα Γαλλίας, ὑποτάττει ἀγενῆ,
τὰ δὲ πτώματα τῶν Γάλλων, τῶν δειλῶν καὶ δυστυχῶν,
δρόμοι, γέφυρες τῶν ἵππων γίνονται τῶν ρουσικῶν
εἶτα μετ' ἀπείρου δόξης ὁ Ἀλέξανδρος ἱππεύς,
ὡσπερ Μακεδῶν εἰς Πέρσας καὶ εἰς Τρώαν Ἀχιλλεύς, ||
φ. 14V 15 εἰς Παρίσιον ἐμβαίνει, εὐσχημόνως ὀμιλεῖ
καὶ τὰς πέτρας καὶ τὰ ξύλα εἰς ἀκρόασιν καλεῖ
τὴν κατάπανσιν πολέμον καὶ χαρίζει καὶ ζητεῖ,
τὴν Εὐρώπην ἡσυχάζει καὶ τὸ πᾶν εὐεργετεῖ.
ᾧ ἀπόλυτος δεσπότης, τροπαιοῦχος νικητῆς,
20 αὐτεξούσιος ὑπάρχει Γάλλων τε ἀποκτητῆς.
Πλὴν δεσπῶν φιλοσόφως δίκαιον τοῦ καθενὸς
ἀποδίδει εὐχαρίστως μετὰ λόγον κ' εὐμενῶς.
ᾧ θέν τάττει εἰς τὸν θρόνον βασιλείου γαλλικοῦ
ἄνδρα πατριώτην Γάλλον αἵματος βασιλικοῦ
25 καὶ προστάττει εἰς τὸ ἔθνος εἰς αὐτὸν ὑποταγὴν
φοβερίζων τοὺς ἀτάκτους καὶ τοὺς καθῆ με ὀργήν.
Γάλλοι δέχονται προθύμως καὶ πρεπόντως προσκυνοῦν
τὸν Ρωσάνακτα δοξάζουν, εὐεργέτην τους φωνοῦν.*

«Ζήτω», λέγουσιν οἱ Γάλλοι, «Μοναρχία ρουσική!
30 Εἴθε, Δέσποινα, ἡ μόνη γένοι οἴκουμενική».

ᾠδή

Πᾶσα πνοή καὶ ἄνθρωποι καὶ ὄσα εἰς γῆν ἔρπει,
θηρία πάντα καὶ πτηνὰ καὶ ὄσα ὀμμάτι τέρπει,
ὄλος < υ — > ὁ Ποσειδῶν, τὰ ἔλη καὶ τὰ ἄλση,
τὰ ἄντρα καὶ τὰ σπήλαια, τὰ ὄρη καὶ τὰ δάση,
35 ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ οὐρανοῦ, σελήνη καὶ πλανῆται,
φωστήρες διαγέστατοι, λαμπρότατοι κομήται,
τὰ ἔντομα καὶ ἄτομα καὶ ὅλα τὰ στοιχεῖα,
τὰ ἄψυχα καὶ ἔμψυχα, ὕδωρ, ἀήρ, φωτιά,
συστήσατ' ἑορτὴν καινὴν, ἐνδόξως ἀνυμνεῖτε,
40 καθαρωδῶς συμπάλλετε, ἀπαύστως εὐφημεῖτε,
τὴν λύραν τοῦ Ἄπολλωνος λάβετε εἰς τὰς χεῖρας,
Σειρῆνας προσκαλέσατε καὶ Χάριτας καὶ Μοῖρας,
τὰς Μούσας ἀνακράξατε ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος,
τὰ ἐνδοξὰ μου λείψανα τοῦ πρὶν Χρυσοῦ Αἰῶνος ||
φ. 15^Γ 45 καὶ τὸν σεπτὸν Ρωσάνακτα, τὸν ὄντως καλουργέτην,
ἦρωα καὶ φιλόσοφον, Εὐρώπης εὐεργέτην,
δοξάσατε, ὑμνήσατε ἀπαύστως, ἐπιμόνως,
σκιριτῶντες καὶ χορεύοντες, λέγοντες ὁμοφώνως·
«Χαῖρε, Μονάρχα ἐνδοξε, ζῆθι, ὃ αὐτοκράτορ,
50 τέρπου, ἀγάλλου, χόρευε, Ρουσίας Ἰμπεράτορ,
σαφῶς φθορεὸς γενόμενος τυράννου αἰμοβόρου,
τοῦ ἀνθρωπίνου γένους μας ἐχθροῦ θανατηφόρου.
Σὺ μόνος εὐεργέτησας τὴν τεθλιμμένην κτίσιν,
ἀπὸ χαρὰν ἐγέμισας τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.
55 Ὁ οὐρανὸς ἐγέλασεν, ἡ θάλασσα ἐχάρη,
μία φαιδρότης πρόδηλος ἔς τὴν σφαιραν ἐνεσπάρη.
Οἱ ναῦται εἰς τὰ πλοῖα τῶν τὴν ἄγκυραν ἐπῆραν
καὶ τώρα ἀρμενίζοντες ἀσμένως παίζον λύραν».
Οἱ Γάλλοι σὲ δοξάζουσι καὶ ὡς θεὸν φημίζον
60 καὶ τοῦ σκληροῦ τυράννου τῶν ὀλοθρευτῶν γνωρίζουν·
καὶ τὸ χρυσοῦν ὑπήκοον τῆς σῆς Ἐπικρατείας
χορεύει νικητήρια καὶ ψάλλει ἀριστείας.

Τὸ δὲ γένος τῶν Ἑλλήνων,
οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων

- 65 τῶν ἡρώων καὶ σοφῶν,
καὶ ὡς νικητὴν φημίξει
κι ὡς ὁμόθρησκον ἐλπίζει
τῶν δεινῶν του κουφισμόν.
- 70 Ἦρωα λαμπρὸν σέ λέγει,
τοῖς θεοῖς συγκαταλέγει,
Πύρρῳ τε καὶ Ἀχιλλεῖ,
Μακεδῶνι, Μιλτιάδῃ,
Λεωνίδ', Ἀλκιβιάδῃ,
Πελοπίδῃ, Περικλεῖ.
- 75 Διὰ τοῦτο ἰκετεύει,
ἔλεος ζητεῖ, γυρεῦει,
κλιναυχῶς σέ δυσωπεῖ·
«Ἐξολόθρευσον τυράννους,
τοὺς ἀθέους Ὀθωμάνους»·
80 ἢ Ἑλλάς παρακαλεῖ. ||

B'

φ. 15^v Στίχοι τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος Μεγίστου
καὶ Πρώτου Βασιλέως | τῆς Ρωσίας

α'

Νέος Ἄρης τώρα τρέχει,
στήθη Ποσειδῶνος ἔχει
καὶ τὸ νεῦμα τοῦ Διός.

β'

Εἶναι τάχα Ἡρακλείδης,
ἢ ἐκεῖνος ὁ Πηλείδης;
Τοῦ Βορέως εἶν' υἱός!

γ'

Στίλβουσαν ἐν τῷ αἰθέρι
Ἰθηνᾶς αἰγίδα φέρει
καὶ βροντῶδη κεραυνόν.

δ'

Πλήθη τῶν ἐχθρῶν σκοραρίζει,
τούτων φάλαγγας ριπίζει
ὥσπερ ἄνεμος καπνόν.

ε'

Ἵδραν, Χίμαιραν συντρῖβει,
Κέρβερος ἰδῶν ἐκρούβη
καὶ Τυφῶν συνθηραθεῖς.

ς'

Τῶν τεράτων ὁ γενέτης
καὶ Ταρτάρειος δραπέτης
τρέμει φόβῳ συσχεθεῖς.

ζ'

Ἄγε, νικηφόρε, φθάσον,
τῆς Ἑλλάδος ζυγὸν θραῦσον
κ' ὕψωσον τὸν ἀετόν.

η'

Στήσον τὸν ἀγκυλοχῆλην
ἐπὶ Βυζαντίου πύλην,
Βασιλέα θανμαστόν.

γ₁ Στίλβουσαν ἐν τῷ αἰθέρι χγφ. : Ἰθηνᾶς αἰγίδα φέρει ἐκδ. || γ₂ Ἰθηνᾶς αἰγίδα φέρει χγφ. : Στίλβουσαν ἐν τῷ αἰθέρι ἐκδ. || Τις στροφές ε' καὶ ς' παραλείπει ἡ ἐκδ. || ζ₃ κ' ὕψωσον τὸν χγφ. : Κ' ὑψηπέτην ἐκδ. || η₁ ἀγκυλοχῆλην ἔγραψα : ἀγγιλοχῆλην χγφ. : ἀγγειλοχῆλην ἐκδ. || η₃ θανμαστόν χγφ. : δυνατόν ἐκδ. || Μετὰ τὴν στρ. η', στὴν ἐκδ. ὑπάρχουν ἄλλες δύο στροφές : Καὶ Τυφῶνα σφενδονήσας, Στροφιδὸν περιδινήσας ἄσπονδον θεοστνγῆ | Ρήγον κραταιᾷ χειρὶ σου, Ἐν βαράθρῳ τῆς ἀβύσσου, Ἐνθα σκότους ἡ πηγὴ. ||